

ELEKTROMAGNETISK HYPERSENSITIVITET & MENNESKERETTIGHEDER

KOMMENTAR TIL DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG (EØSU)

LANDE MARKERET MED BLÅT ER ALLE UNDERSKRIVERE AF DEN EUROPÆISKE
MENNESKERETTIGHEDSKONVENTION!

EMF: HR_EHS0141204

af Isaac Jamieson PhD DIC RIBA ARB DipAAS BSc(Hons) Arch MInstP

<http://biosustainabledesign.org/>

Dansk oversættelse udarbejdet af EHS Foreningen: Pernille de Boer og Karin Nørgaard

Indhold

Den Europæiske Menneskerettighedskonvention: Konvention til beskyttelse af menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder.....	4
Artikel 1: Pligten til at respektere menneskerettighederne.....	4
Sektion 1: Rettigheder og friheder.....	5
Artikel 2: Ret til livet.....	5
Artikel 3 : Forbud mod tortur.....	6
Artikel 5: Ret til frihed og sikkerhed.....	6
Artikel 8: Ret til respekt for privatliv og familieliv.....	8
Artikel 12: Ret til at indgå ægteskab.....	8
Artikel 14: Forbud mod diskriminering.....	9
Artikel 17: Forbud mod misbrug af rettigheder.....	10
Protokol.....	10
Artikel 1: Beskyttelse af ejendom.....	10
Artikel 2: Ret til uddannelse.....	10
Protokol nr. 4.....	11
Artikel 2: Frihed til valg af opholdssted.....	11
Protokol nr. 12.....	12
Artikel 1: Generelt forbud mod diskrimination.....	12
Referencer.....	13

ELEKTROMAGNETISK HYPERSENSITIVITET & MENNESKERETTIGHEDER

Kommentar til Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg angående Den Europæiske Menneskerettighedskonvention

Det følgende er en kort kommentar til Menneskerettigheder, i forhold til elektromagnetisk hypersensitivitet (EHS) og andre forhold, som kan være påvirkede som resultat af eksponering fra menneskeskabte elektromagnetiske felter (EMF). I nærværende arbejde, vil relevante afsnit af konventionen være angivet i teksten nedenunder og det de indebærer vil blive diskuteret.

Hensigten er at denne kommentar vil blive til gavn for planlæggere, industri og den almindelige befolkning.

Den Europæiske Menneskerettighedskonvention: Konvention til beskyttelse af menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder

".....Europarådets formål er at tilvejebringe en nærmere forening mellem dets medlemmer, og at en af de måder, hvorpå dette formål skal nås, er opretholdelse og yderligere fremme af menneskerettighederne og de grundlæggende frihedsrettigheder;".....

ARTIKEL 1: PLIGTEN TIL AT RESPEKTERE MENNESKERETTIGHEDER

"De høje kontraherende parter garanterer enhver person under deres jurisdiktion de rettigheder og friheder, der angives i denne Konventions afsnit 1."

Det bør yderligere noteres at der i Artikel 1 i EU's Charter om Grundlæggende Rettigheder (Europa-parlamentet, Ministerrådet og Europa-kommissionen 2010) erklæres at:

"Menneskets værdighed er ukrænkelig. Den skal respekteres og beskyttes."

Det stadfæstes ligeledes i FN Verdenserklæringen om Menneskerettigheder:

"Erklæringen er baseret på alle menneskers "medfødte værdighed" og bekræfter lige rettigheder for alle mænd og kvinder, ud over deres ret til frihed."

Erklæringen giver menneskerettigheder forrang over statsmagten. Mens stater har tilladelse til at regulere rettigheder, er det dem forbudt at overtræde dem." (UNAC 2012)

AFSNIT 1: RETTIGHEDER OG FRIHEDER

ARTIKEL 2: Ret til livet

1. "Ethvert menneskes ret til livet er beskyttet ved lov. Ingen må forsætligt berøves livet, undtagen ved fuldbyrdelse af en dødsdom, afsagt af en domstol i tilfælde, hvor der ved lov er fastsat dødsstraf for den pågældende forbrydelse."

Denne grundlæggende rettighed er også erklæret i mange andre dokumenter deriblandt: FN's Konvention om Borgerlige og Politiske rettigheder (OHCHR 2007), FN's Internationale Konvention om Økonomiske, Sociale og Kulturelle Rettigheder (OHCHR 1976) og FN's Børnekonvention (United Nations 1989). Enhver har juridisk ret til liv.

Gravide og nybagte mødre: Det er anerkendt i FN's Internationale Konvention om Økonomiske, Sociale og Kulturelle Rettigheder (OHCHR 1976) at: **"Særlig beskyttelse bør tildeles mødre i en rimelig tid før og efter en børnefødsel."**

Eksposering af gravide og nybagte mødre af EMF: *"har rejst bekymring for folkesundheden på grund af de mulige følger (kræft, neurologiske følger, udviklingshandicap, osv) af langtidseksponering i hverdagen for miljørelaterede strålingsfelter af lav intensitet."* (Bellieni & Pinto 2012).

Beskyttelse af fostre: Alle EU Stater er enige om at menneskefostret tilhører menneskeracen (Hoffman & Rowe 2010). Et sådan væsens potentialer, gør det nødvendigt at beskytte det i den menneskelige værdigheds navn, selv når det ikke er juridisk stadfæstet som en person med ret til liv (Mowbray 2012). Det kan stadigvæk have interesser, der kræver lovbeskyttelse (Deasley & Smith 2013).

Beskyttelse af børn: Nødvendigheden af at tildele særlig beskyttelse til børn er anerkendt i menneskerettigheds lovgivningen. For eksempel, er det nævnt i FN's Børnekonvention (FN 1989) og The Declaration of the Rights of the Child (UN 2012) at: **"barnet som følge af dets fysiske og mentale umodenhed, behøver speciel beskyttelse og omsorg, inklusiv hensigtsmæssig lovmæssig beskyttelse, både før og efter fødslen."**

"Det er essentielt at enhver ny standard for.....trådløse apparater [eller andre apparater der udsender EMF stråling – note af nærværende forfatter] har som grundlag at beskytte de yngste og mest sårbare befolkningsgrupper for at sikre at de er værnet om igennem deres liv,"
American Academy of Pediatrics (Sammenslutningen af amerikanske børnelæger - 2012)

Da risikoen for EHS og andre typer dårligt helbred hos børn meget vel vil øges som et resultat af u hensigtsmæssig EMF-eksponering, kan stigende ufrivillige eksponeringer og utilstrækkelig oplysning til børn eller deres værger om risici, være i modstrid med alles interesser.

<http://biosustainabledesign.org/>

Den almindelig befolkning: Krav ville kunne blive gjort gældende om at andre personer vilkårligt kan blive berøvet deres liv – eller få deres livskvalitet og livslængde reduceret – gennem helbredsforhold, der er blevet forværret eller foranlediget af den EMF eksponering, de har været udsat for.

Som Hoffman & Rowe (2010) bemærkede, er autoriteter forpligtede til at træffe hensigtsmæssige foranstaltninger for at beskytte de der er i risikogruppen, når de bliver opmærksomme (eller burde være opmærksomme) på de reelle risici for deres liv, og det er deres pligt at sørge for hensigtsmæssige foranstaltninger for at formilde forholdene, for at beskytte de der er udsat for risiko. **Mange lande fastsætter lavere maksimum EMF grænser end ICNIRP for følsomme områder for at beskytte de sårbare.** Henvisning til grafen på side 2.

ARTIKEL 3 : FORBUD MOD TORTUR

”Ingen må underkastes tortur og ej heller umenneskelig eller vanærende behandling eller straf.”

Udtrykket ”vanærende behandling” kan defineres som ”...at fremkalde...følelser af angst, smerte og mindreværd, som vil være i stand til at ydmyge og nedværdige...og muligt knække... fysisk eller moralsk modstandskraft.” (Europarådet 1978).

Det ovenfor nævnte ligner meget elektromagnetisk hypersensitive (EHS) personers (EMFSN 2013) beskrivelser af, hvordan deres tilstand føles, når de eksponeres for EMF.

”EHS oplever ofte latterliggørelse og i sidste instans afvisning eller bortvisning fra deres normale supportsystemer. Dette almindelige udfald har en dyb indvirkning på mange aspekter i livet, inklusive arbejde, bolig, behandling i sundhedsvæsenet, økonomi såvel som en dyb indvirkning på sociale, emotionelle og psykologiske livsaspekter.” Genius & Lipp (2012).

Artikel 3 giver konkret udtryk for en grundlæggende menneskeret. ***”...retten til frihed fra legemlig skade overgås kun af retten til livet, og er ligeledes baseret på retten, som alle har, til en grundlæggende respekt og værdighed som mennesker.”*** (Hoffman & Rowe 2010).

Det ser ud til at denne Artikel bliver overtrådt som resultat af skabelsen af de biologisk uhensigtsmæssige EMF eksponeringer og udstyrets dårlige design og specifikationer. *De fysiske symptomer der opleves af nogle mennesker med EHS, og nogle ikke-EHS personer som er blevet negativt påvirkede af EMF, er en slags tortur.*

ARTIKEL 5: RET TIL FRIHED OG SIKKERHED

1. *”Enhver har ret til frihed og personlig sikkerhed.”*

Retten til Frihed: Friheden til at bevæge sig hvor hvorhen man vil, kompromitteres for EHS-ramte på grund af elektromagnetisk forurening. Disse personers rettigheder kan blive overtrådt, hvis strålingen forhindrer dem i at bevæge sig uhindrede hvorhen de vil (selv inden for deres egne hjem og haver) på grund af eksponering fra elektromagnetiske felter, der opleves som værende ødelæggende for deres helbred.

*"EHS er blevet beskrevet af patienter som "de udstødtes sygdom". Udbredelsen af den allestedsnærværende EMR i vore dages bymiljø, får EHS patienter til at blive ekstremt isolerede. De alvorlige symptomer indespærrer dem i deres hjem. **At vove sig ud i indkøbscentre, biblioteker, teatre, hospitaler, og lægekonsultationer er ofte risikabelt på grund af udbredelsen af trådløse routere, mobiltelefoner, antenner, og andre kilder til EMR.** Endvidere er mange....ofte ikke længere i stand til at opholde sig i andre familiemedlemmers hjem på grund af EMR problemer. Som resultat heraf opstår der stor stress i ægteskaber og i familier..." (Genuis & Lipp 2012).*

Det er yderst sandsynligt at personer som anser sig for at være berøvet deres frihed til at bevæge sig hvorhen de ønsker, når de ønsker det, i sidste ende vil ty til juridiske udveje.

Yderligere problemer opstår som resultat af udrulningen af invasive teknologier som (ofte trådløst) informerer om personers adfærd og aktivitetsmønstre.

At forhindre mennesker i at nyde behørig frihed i samfundet er farligt, nedværdigende, fornærende og et groft brud på menneskerettighederne.

Retten til Sikkerhed: 'En persons sikkerhed' kan juridisk defineres som **"At et menneske kan nyde sit liv, sin krop, sit helbred og sit omdømme på uforstyrret vis ifølge loven."** Nogle vil måske rejse krav om at nydelsen af liv, krop, helbred og anseelse bliver alvorligt påvirket som resultat af eksponering fra uhensigtsmæssigt udviklede elektroniske teknologier, som kan bringe sådanne grundlæggende menneskerettigheder i fare.

Krav kan tilsvarende blive gjort gældende om, at nogle personer får deres omdømme ødelagt som resultat af hvordan de er tvunget til at opføre sig på grund af eksponering, eller potentielle eksponeringer. Krav kan ligeledes gøres gældende om, at de finder det, at måtte opføre sig sådan, som værende nedværdigende og ødelæggende for deres personlige sikkerhed.

Derudover, med hensyn til privatlivet, kan krav meget vel gøres gældende at livsstilsinformationer fra mange moderne teknologier fastsat af tredje-parter (hvis data ikke er behørigt beskyttede og/eller gjort anonyme) potentielt kan ødelægge personers omdømme og personlige sikkerhed.

Helbredssikkerhed omfatter både velbefindende og produktivitet. Et stadigt stigende antal personers helbred bliver negativt påvirkede af elektromagnetisk forurening. **Det anslås at mellem 3% og 5% af europæerne (ca. 22.3 millioner – 37.1 millioner personer) på nuværende tidspunkt er påvirkede af EHS. Dette tal er voksende** (Jamieson 2014).

ARTIKEL 8: RET TIL RESPEKT FOR PRIVATLIV OG FAMILIELIV

1. Enhver har ret til respekt for sit privatliv og familieliv, sit hjem og sin korrespondance.

"Respekt for hjem og hjemmeliv betyder mere end bare at sørge for en eller anden form for bolig eller ly: det omfatter at bibeholde den situation som en person er blevet vant til og hvor permanensen heri giver velbefindende." (Hoffman & Rowe 2010).

Kvaliteten af hjemmeliv og det at kunne nyde en bolig kan "ødelægges af forskellige former for forstyrrelser, så som støj, lys, lugte, dampe, røg eller anden form for forurening [inklusiv, foreslår nogen, elektromagnetisk forurening – kommentar af nærværende forfatter], og enhver som har oplevet dette kan meget vel betegne det som værende en invasion af deres privatliv." (Hoffman & Rowe 2010)

I sagen Guerra og andre v. Italien (Europarådet 1998), blev der afsagt kendelse om at miljøforurening kan forårsage brud på menneskerettighederne. I dette tilfælde fandt Europadomstolen staten skyldig i at have undladt at tage 'positive skridt' for at tilvejebringe vitale oplysninger, og at personers livskvalitet og hjemme- og privatliv havde lidt skade som følge af, at deres menneskerettigheder var blevet overtrådt i denne sag.

I sagen López Ostra v. Spanien (Europarådet 1994), erklærede Europadomstolen at "miljøforurening kan påvirke personers velbefindende og forhindre dem i at nyde deres hjem så det påvirker deres privatliv og familieliv negativt, uden.... at det bringer deres helbred i alvorlig fare."

Menneskers rettighed til at nyde deres ejendom på den måde de er blevet vant til, kan blive bragt alvorligt i fare af elektromagnetisk forurening, foruden den uberettigede elektroniske registrering af deres aktiviteter.

Det er allerede påpeget at EMF stråling kan forhindre nogle personer i at bruge dele af deres hjem og haver, og kan endda forårsage at de må fraflytte deres hjem for at undgå/formindske negative helbredspåvirkninger. (EMFSN 2013, Gregory 2011, Havas 2011).

ARTIKEL 12: RET TIL AT INDGÅ ÆGTESKAB

"Giftefærdige mænd og kvinder har ret til at indgå ægteskab og stifte familie [fremhævet af nærværende forfatter] i overensstemmelse med de nationale love, der giver regler om udøvelsen af denne ret."

Videnskabelig forskning påviser at miljømæssig eksponering for EMF kan forringe frugtbarhed og øge risikoen for aborter (Bellieni & Pinto 2012).

Der er risiko for at stater, telekommunikationsfirmaer, forsyningselskaber samt producenter af dårligt designede EMF udstrålende apparatur og udstyr, kan blive betragtede som forsømmelige, hvis de anbefaler /eller fremmer brugen af teknologier, som kompromitterer personers ret til at stifte familie.

ARTIKEL 14: FORBUD MOD DISKRIMINERING

”Nydelsen af de i denne Konvention anerkendte rettigheder og friheder skal sikres uden forskel.....”

Personer med EHS er udsat for diskrimination med hensyn til arbejde, bopæl og offentlig adgang til de fleste områder af livet. De har ikke bare begrænset adgang til ønskværdige ting, såsom fritid og underholdning, men også til essentielle nødvendigheder såsom dagligvarer, sundhed og endog benzin m.m..

Krav kan blive gjort gældende i forhold til at de, som ignorerer de særlige behov personer har, som er eller mener de er sårbare overfor EMF stråling, er skyldige i diskrimination og i at være forsætligt uvidende (willful blind).

*Doktrinen om forsætlig uvidenhed tilskrives viden hos en anklaget hvis mistanke er vækket til et punkt hvor han eller hun indser nødvendigheden af videre undersøgelser, men som med vilje vælger ikke at foretage disse undersøgelser. Dette blev på lignende måde fastslået i U.S. sagen Stat v. McCallum: ”Reglen er **at hvis en part får mistanke, men derefter med vilje undlader at foretage videre undersøgelser, fordi han ønsker at forblive uvidende, så bliver han anset for at være vidende....Reglen om at forsætlig uvidenhed er lig med viden er essentiel...**” Michener (2010).*

”I sagen Jorgensen (Canadas højesteret, 1995), forklarede Mr. Justice Sopinka: ”Forsætlig uvidenhed medfører et bekræftende svar på spørgsmålet: Lukkede den anklagede øjnene fordi han vidste eller havde en stærk mistanke om, at hvis han så, ville det stemple ham som havende viden?” Mitchner (2010).

Krav kan også gøres gældende, at de som med vilje ignorerer og afviser relevante videnskabelige beviser på potentielle risici, enten ved forsætlig uvidenhed eller hensynsløshed, er skyldig i at tilskynde andre til uforvarende at diskriminere sådanne personer.

Anvendelsen af forsigtighedsprincippet er med til at løse dette problem.

ARTIKEL 17: FORBUD MOD MISBRUG AF RETTIGHEDER

”Ingen bestemmelse i denne Konvention må fortolkes som medførende ret for nogen stat, gruppe eller person til at inkludere sig på nogen virksomhed eller udføre nogen handling, der sigter til at tilintetgøre nogen af de heri nævnte rettigheder og friheder, eller til at begrænse dem i videre omfang, end der er hjemmel for i Konventionen.”

EHS personers rettigheder og friheder, og andre der er negativt påvirkede af EMF, skal beskyttes aktivt. Det vil hjælpe til at beskytte helbred, velbefindende og den økonomiske velstand i Europa.

TILLÆGSPROTOKOL

til Konventionen til beskyttelse af menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder

ARTIKEL 1: BESKYTTELSE AF EJENDOM

"1. Enhver fysisk eller juridisk person er berettiget til uforstyrret nydelse af sin ejendom. Ingen må berøves sin ejendom undtagen i samfundets interesse og i overensstemmelse med de ved lov og folkerettens almindelige principper fastsatte betingelser." ... (HRA 1998)

Mange EHS-ramte er tvunget til at flytte fra hjemmet som resultat af, at de får negative helbredsproblemer fra elektromagnetisk forurening på deres ejendom. Begrebet 'ejendom' kan også beskrives juridisk som værende alt som dækker ejendomsretten og retten til brug og nydelser. Det kan juridisk defineres som omfattende bygninger, land, levende planter og dyr.

Både videnskabelig forskning og anekdotisk evidens tyder på, at udover potentielt at skade mennesker, ser det ud til at EMF niveauer betydeligt lavere end ICNIRPs vejledende grænseværdier er i stand til at forårsage skade på både planter og dyr.

Hvor elementer af EMF infrastrukturerne indikerer at de forårsager tab af enhver af disse friheder, eller tab af adgang til enhver af disse friheder (hvilket især kan være tilfældet for dem der er EHS), kan krav gøres gældende om at denne grundlæggende menneskerettighed er blevet krænket.

ARTIKEL 2: RET TIL UDDANNELSE

"Ingen må nægtes retten til uddannelse. Ved udøvelsen af de funktioner, som staten påtager sig med hensyn til uddannelse og undervisning, skal forældrenes ret til at sikre sig, at sådan uddannelse og undervisning sker i overensstemmelse med deres egen religiøse og filosofiske overbevisning respekteres."

Man må håbe, at tilsvarende tiltro vil blive givet til forældres rettighed til at sikre at lægelige beviser, der tilkendegiver fordelene ved formindskede EMF omgivelser (og teknologier) også bliver tilgodeset.

Krav kan gøres gældende om at retten til uddannelse for børn, der er EHS, er potentielt krænket af elektromagnetisk forurening, især den der er forårsaget af brugen af Wi-Fi i skoler, når kablede alternativer er tilgængelige.

PROTOKOL NR. 4

til Konventionen til beskyttelse af menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder ved hvilken der sikres visse rettigheder og frihedsrettigheder ud over de i Konventionen og i protokol nr. 1 til denne indeholdte bestemmelser

ARTIKEL 2: FRIHED TIL VALG AF OPHOLDSSTED

1. Enhver, der retmæssigt opholder sig på en stats territorium, har inden for dette territorium ret til bevægelsesfrihed og til frit at vælge sit opholdssted.

Denne frihed er allerede blevet krænket som resultat af, at den elektromagnetiske forurening begrænser friheden til valg af opholdssted for EHS personer.

EMF på en arbejdsplads kan krænke sårbare personers rettighed til at arbejde, hvor de vil. Dette øger deres problemer betragteligt. *"De udtalte fysiske og psykologiske symptomer driver ofte EHS personer.....til at tage sygeorlov fra deres ansættelse og mange må helt opgive deres arbejde."* Genuis & Lipp (2012).

Derudover kan uhensigtsmæssig EMF eksponering forhindre personer med helbredsproblemer som forværres af elektromagnetisk forurening i direkte at få adgang til offentlige tjenesteydelser, hvor sådan forurening er til stede. Det kan også i stor grad indskrænke deres mulighed for at finde steder hvor de kan slappe af, deltage i sociale sammenhænge og bo.

Udbredelsen af stigende niveauer af elektromagnetisk stråling i miljøet øger i stor grad vanskelighederne for de med EHS med, at finde steder hvor de kan bo, arbejde eller have social omgang uden at blive syge.

Friheden til valg af opholdssted er i stor grad begrænset for EHS personer. Henvisning til kommentarer til 'Artikel 14: Forbud mod diskriminering'.

PROTOKOL NR. 12

til Konventionen for beskyttelse af menneskerettighederne og de grundlæggende frihedsrettigheder

ARTIKEL 1: GENERELT FORBUD MOD DISKRIMINATION

1. "Nydelsen af enhver i loven forudset ret skal sikres uden nogen diskrimination... ."

2. "Ingen kan blive til genstand for diskrimination fra en offentlig myndighed, uanset hvilken, navnlig på grund af de i paragraf 1 nævnte motiver".

Social inklusion er et af hovedmålene i bæredygtig udvikling. Det er også et af hovedformålene i den Europæiske Union (Atkinson 2009).

Den bedste måde at sikre, at menneskerettighederne overholdes og at EHS-ramte ikke diskrimineres, er at indføre flere beskyttende EMF forholdsregler, udvikle mere forsvarlige teknologier og tilskynde til oprettelsen af strålefrie zoner i både landlige og bymæssige områder.

<http://biosustainabledesign.org/>

Referencer

- American Academy of Pediatrics (2012), http://ehtrust.org/wp-content/uploads/2012/12/aap_support_letter_cell_phone_right_to_know_act.pdf
- Atkinson, A.B. (2009), *The EU and social inclusion: facing the challenges*. 2nd Edition, Policy Press. 303 pp.
- Bellieni, C.V. & Pinto, I (2012), Section 19: Fetal and Neonatal Effects of EMF. BioInitiative Working Group, Cindy Sage and David O. Carpenter, Editors. BioInitiative Report: A Rationale for Biologically-based Public Exposure Standards for Electromagnetic Radiation at www.bioinitiative.org
- Cherry, N. (2000), *Safe exposure levels*, <http://www.whale.to/b/cherry3.html>
- Conseil de l'Europe / Council of Europe (1978), Court (Plenary), Case of Ireland v the United Kingdom (1978), (Application no. 5310/71), Cour Européenne des Droits de l'Homme Judgement - European Court of Human Rights, Strasbourg, January 18th 1978, 129 pp.
- Council of Europe (2010), European Convention on Human Rights (as amended by Protocols Nos. 11 and 14 supplemented by Protocols Nos. 1, 4, 6, 7, 12 and 13), http://www.echr.coe.int/Documents/Convention_ENG.pdf
- Conseil de l'Europe/Council of Europe (1998), Case of Guerra and others v. Italy, (116/1996/735/932), Judgement, Cour Européenne des Droits de l'Homme -- European Court of Human Rights, Strasbourg, February 19th, 1998, 31 pp.
- Conseil de l'Europe/Council of Europe (1994), Case of López Ostra v Spain, (Application no. 16798/90), Judgement, Cour Européenne des Droits de l'Homme -- European Court of Human Rights, Strasbourg, December 9th, 1994. 20pp.
- Deazley, R. & Smith, S. (2013), *The Legal, Medical and Cultural Regulation of the Body: Transformation and Transgression*. Ashgate Publishing, Ltd. 256 pp.
- EEA (2007), Comment by Professor Jacqueline McGlade, Executive Director of the European Environment Agency in 'Radiation risk from everyday devices assessed.' European Environment Agency, <http://www.eea.europa.eu/highlights/radiation-risk-from-everyday-devices-assessed>
- EMFSN (2013), Smart Meter Health Complaints, EMF Safety Network, http://emfsafetynetwork.org/?page_id=2292
- Genius, S.J. & Lipp, C.T. (2012), Electromagnetic hypersensitivity: Fact or fiction?, *Science of the Total Environment*, 414, 103–112.
- Gregory, S. (2011), Letter to CPUC judge overseeing 'Smart' Meter proceedings, http://emfsafetynetwork.org/?page_id=2292
- GSMA (2013), New efficiency techniques can cut mobile network energy use by 90%, <http://mph.gsma.com/publicpolicy/new-efficiency-techniques-can-cut-mobile-network-energy-use-by-90>
- Havas, M. (2011), Havas Submission to CCST "Report on Smart Meters", <http://www.magdahavas.com/2011/01/18/havas-report-on-smart-meters-for-ccst/>
- Hoffman, D. & Rowe, J. (2010), *Human Rights in the UK* (Third Edition), Pearson, London, 466 pp.
- HRA (1998), Human Rights Act 1998, [legislation.gov.uk](http://www.legislation.gov.uk), <http://www.legislation.gov.uk/ukpga/1998/42/contents>
- Jamieson, I.A. (2014), Changing perspectives – improving lives. Presentation given at the EESC Electromagnetic Hypersensitivity Public Hearing. European Economic and Social Committee, Brussels, 4th November 2014.
- Michener, L. (2010), *Contrived Ignorance: Wilful Blindness*. McMillan, <http://www.mcmillan.ca/Contrived-Ignorance-Wilful-Blindness>
- Mowbray, A. (2012), *Cases, Materials, and Commentary on the European Convention on Human Rights*. Oxford University Press, 895 pp.
- OHCHR (2007), *International Covenant on Civil and Political Rights*. Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights, <http://www2.ohchr.org/english/law/pdf/ccpr.pdf>
- OHCHR (1976) *The International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights*. Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights, <http://www.ohchr.org/Documents/ProfessionalInterest/cescr.pdf>
- The European Parliament, the Council and the Commission (2010), *Charter of Fundamental Rights of the European Union* (2010/C 83/02), Official Journal of the European Union, C83/389-403.
- UNAC (2012), *The Universal Declaration of Human Rights*. United Nations Association in Canada/Association canadienne pour les Nations Unies, <http://www.unac.org/rights/declaration.html> Accessed 21/12/12.
- UNAC (2012), *Questions and answers about the Universal Declaration of Human Rights*. United Nations Association in Canada/Association canadienne pour les Nations Unies, <http://www.unac.org/rights/question.html> Accessed 21/12/12.
- United Nations (1989), *Convention on the Rights of the Child*, <http://www.un.org/documents/ga/res/44/a44r025.htm>